

Diarienummer RA-KS 2021-00034
Riksarkivet

2022-04-04
Remissvar från Svenska Arkivförbundet

Remissvar över förslag till föreskrifter om behandling av personuppgifter för arkivändamål av allmänt intresse

Sammanfattning

Svenska Arkivförbundet ser generellt positivt på de föreskrifter Riksarkivet presenterar med avsikt att fastställa en rättslig grund i den nationella rätten för personuppgiftsansvariga inom den enskilda sektorn som bedriver en arkivverksamhet av allmänt intresse men inte omfattas av arkivlagstiftningen. Svenska Arkivförbundet konstaterar att Riksarkivet i det nya utkastet på ett bra sätt tagit till sig av synpunkterna från den första remissomgången.

Vidare konstaterar Arkivförbundet att det är **bra med de vida skrivningar** Riksarkivet använder då detta passar de svenska förhållandena med ett starkt civilsamhälle och ett omfattande privaträttsligt perspektiv. För att tydliggöra föreskriften, och göra den mer lättillgänglig för de som berörs av den, anser Arkivförbundet att en **del definitioner och förtydliganden behöver göras**.

Definitionen av den enskilda sektorn är väl snävt tilltagen och behöver breddas.

Arkivförbundet ser också att det finns **behov av ytterligare vägledning** för de enskilda arkiven och arkivbildarna till exempel gällande upprättande av lämpliga personuppgiftsbiträdesavtal, skyddsåtgärder och dokumentationen av dessa, i enlighet med 10 § och 11 §. Förbundet önskar att Riksarkivet kan bistå med detta.

§ 1 Omfattning

Den första paragrafen, där definitionen av den enskilda sektorn presenteras och behovet av den förtydligande föreskriften Riksarkivet nu presenterar beskrivs, omfattar endast en liten del av hela den enskilda sektorn. Enskilda arkiv bevaras hos och tillgängliggörs även på museer, bibliotek och kommuner. De regleras dock varken av museilag, bibliotekslag eller offentlighetsprincipen utan behandlas som etnologiskt material hos institutionen. Nordiska museet är ett annat exempel på en enskild arkivinstitution som inte regleras av någon lagstiftning eftersom det är en stiftelse. Hembygdsföreningarna är en ytterligare en kategori som behöver stöd från föreskriften. Det är av största betydelse att även den typen av enskilda arkiv omfattas av föreskrifterna och blir synliggjorda i det första avsnittet. Kanske skulle termen "arkivbevarande institutioner" kunna användas som ett samlande begrepp för dessa.

§ 9 Arkivverksamhet av allmänt intresse

Regeringen har *inte* givit Riksarkivet bemyndigande att bestämma vad som är **arkivändamål av allmänt intresse**. Enligt förarbetena ska det utvecklas i praxis. Däremot anser regeringen att Riksarkivet bemyndigas att bedöma vilka kriterier som ska vara uppfyllda för att en **arkivverksamhet** ska anses vara **av allmänt intresse** i dataskyddsförordningens mening.

Även om Riksarkivet inte får lov att bestämma definitionen av arkivändamål av allmänt intresse, behöver en förklaring av begreppen finnas med i föreskriften för att skapa förståelse och tydlighet så att föreskriften blir användbar för enskilda aktörer:

Begreppet "Arkivverksamhet" kan till exempel lätt uppfattas som arkivinstitution utifrån de kriterier som anges i § 9 ("förvärva, bevara, bedöma, organisera, beskriva, kommunicera, främja, sprida och ge tillstånd till uppgifter"). I övriga paragrafer verkar avsikten med begreppet även omfatta de arkivbildare och personuppgiftsansvariga som utgörs av organisationer, föreningar, företag med flera som fortfarande handhar sitt eget arkiv på hemmaplan. Dessa har dock inte på kort sikt någon avsikt att "förvärva, [bevara, bedöma, organisera, beskriva], *kommunicera, främja, sprida och ge tillstånd till uppgifter*" i sina arkiv. De aktiva arkivbildarna/personuppgiftsansvariga gör en bedömning om deras handlingar ska bevaras utifrån ett "allmänt intresse" för framtiden och fattar utifrån detta beslut om de ska bevaras eller gallras/rensas ut. Tillgängliggörandet enligt definitionen i § 9 görs alltså först i framtiden.

Svenska Arkivförbundet anser att det är bra att de enskilda organisationerna enligt föreskriften kan göra denna bedömning. På så vis omfattar föreskriften i princip hela det civila samhället i Sverige. Det är dock viktigt med begreppsdefinitionen för att det ska erhålla denna rättighet och för generell förståelse och användning av föreskriften.

Svenska Arkivförbundet anser i övrigt att § 9 är tillräckligt vid i sin definition och omfattar i princip det civila samhället men förespråkar att även föreningslivet, som i den svenska utformningen är unikt i Europa, inkluderas och benämns som begrepp i uppräkningsdelen.

För Svenska Arkivförbundet

Eva Tegnhed
Maths Isacson
Kaisa Blank